

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Jaroslavou Křivánkovou ve věci

žalobce: P. S., nar. X, bytem X
proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, IČ 00006963, sídlem Křížová
25, 225 08 Praha 5 (dále i ČSSZ),

v řízení o žalobě ze dne 26. 6. 2025 proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 5. 2025, č. j. X o
invalidní důchod

takto:

I. Rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení žalované ze dne 26. 5. 2025,
č. j. X se zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení žalované.

II. Žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Napadená rozhodnutí

1. Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 27. 1. 2025, č.j.X byla zamítnuta žádost žalobce o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu podle ust. § 41 odst. 3 a pro nesplnění podmínek ustanovení § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zdp“), neboť podle posudku lékaře Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) ze dne

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

3. 1. 2025 je žalobce nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně ve smyslu ust. § 39 odst. 2 písm. a) zdp.
2. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky, o nichž bylo rozhodnuto rozhodnutím žalované ze dne 26. 5. 2025, č. j. X, kterým žalovaná zamítla jeho námitky a potvrdila výše uvedené rozhodnutí s tím, že žalobce je i nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně, neboť podle posudku lékaře námitkového řízení IPZS se u něj jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu ust. § 26 zdp, jenž omezuje fyzické schopnosti a má vliv na pokles pracovní schopnosti. Žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní dle ust. § 39 odst. 1 zdp, přičemž se jedná i nadále o invaliditu prvního stupně dle ust. § 39 odst. 2 písm. a) zdp. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (dále jen „DNZS“) poklesla jeho pracovní schopnost o 40 %. Žalobce je schopen po vzniku invalidity prvního stupně vykonávat soustavnou výdělečnou činnost jen s menšími nároky na tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti, jen v menším rozsahu a intenzitě. K datu vydání napadeného rozhodnutí bylo rozhodující příčinou DNZS žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole XV. (funkční poruchy, postižení po úrazech, operacích), oddílu B (postižení končetin), položce 8b (endoprotézy na dolních končetinách – středně těžké poruchy, s poruchou motorických funkcí končetiny, svalovými atrofiemi, podstatným omezením hybnosti v kolenním a/nebo kyčelním kloubu, se značným snížením celkové pohyblivosti, některé denní aktivity omezeny), přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 30 -40 %, přičemž lékař NŘ IPZS volí horní hranici, tj. 40 % poklesu pracovní schopnosti. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 citované vyhlášky nemění. Rozhodující příčinou DNZS žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je stav po léčbě artrózy TC kloubu vpravo s instabilitou, stav po TEP TC kloubu 29. 5. 2019, reimplantace tibiální komponenty TEP 23. 9. 2021. Lékař NŘ IPZS tak dospěl k závěru, že posudkový závěr lékaře IPZS ze dne 3. 1. 2025 lze potvrdit, avšak oproti prvoinstančnímu posudku byla provedena změna termínu KLP invaliditě (při artrodese se stav hodnotí odlišně). Zdravotní stav žalobce je dostatečně zhodnocen 40 % mírou poklesu pracovní schopnosti, KLP byla stanovena na 31. 12. 2025.

II.

Žaloba

3. Včasnou žalobou ze dne 26. 6. 2025 doručenou zdejšímu soudu téhož dne se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované a jeho zrušení. Žalobu odůvodnil tím, že posudkový lékař učinil závěr, aniž by podrobněji zkoumal jeho zdravotní stav a osobně jej viděl, ignoroval jeho námitky proti rozhodnutí ČSSZ, nedostatečně se zabýval v námitkách popsányými zdravotními obtížemi a značnými omezeními z nich vyplývajícími, což samo o sobě zakládá nepřezkoumatelnost rozhodnutí, a posudek je proto neúplný a nepřesvědčivý. Z posudku neplyne, že by se posudkový lékař podrobně zabýval jeho zdravotními postiženími, celkovou výkonností, pohybovými schopnostmi, schopnostmi zvládat denní aktivity, kvalitou žalcobcova života a toto zohlednil při určení poklesu jeho pracovní schopnosti. Rovněž nedošlo k zohlednění jeho dalších chorob a neschopnosti vykonávat výdělečnou činnost. Z aktuálních lékařských zpráv vyplývá, že se jeho zdravotní stav

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

zhoršuje, v důsledku čehož není schopen vykonávat jakoukoliv soustavnou výdělečnou činnost. Má proto zato, že byla nesprávně stanovena závažnost jeho DNZS ve své komplexnosti a s ní spojená míra poklesu pracovní schopnosti, neboť ve výkonu většiny denních aktivit je velmi omezen. Jeho schopnost vykonávat výdělečnou činnost je dlouhodobě a trvale omezena nejméně o 70 %. Z uvedených důvodů má zato, že posudek o invaliditě vypracovaný v námitkovém řízení ani následně vydané rozhodnutí žalované se dostatečně nevypořádávají s jeho námitkami, bylo opomenuto přičtení poklesu pracovní schopnosti o 10 % za jeho další (duševní) onemocnění s přihlédnutím na schopnost vykonávat výdělečnou činnosti či na schopnost rekvalifikace dle § 3 odst. 2 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudkový lékař ani neřešil jeho pracovní uplatnění na trhu práce s ohledem na tvrzenou invaliditu I. stupně, přičemž jeho fyzický stav se od roku 2022 velmi zhoršil. Posudek o invaliditě je nepřezkoumatelný a na základě něj vydané rozhodnutí je nezákonné, vydané na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu bez přihlédnutí k posudkovým kritériím.

4. Navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a byl mu přiznán invalidní důchod III. stupně.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

5. Žalovaná dne 7. 7. 2025 ve svém vyjádření k žalobě shrnula dosavadní průběh řízení o žádosti žalobce o změnu stupně invalidního důchodu. S ohledem na závěry posudku vypracovaného v rámci námitkového řízení navrhla, aby byla žaloba zamítnuta a napadené rozhodnutí potvrzeno, neboť je přesvědčena, že vypracovanými posudky byl plně posouzen a zjištěn zdravotní stav žalobce a při vyhodnocení posudkových závěrů bylo vycházeno ze zjištěných diagnóz a oba posudky považuje za objektivní. Odkázala na posudek IPZS ze dne 1. 4. 2025 s tím, že trvá na svém rozhodnutí ze dne 26. 5. 2025.

IV.

Posouzení věci soudem

6. Řízení v projednávané věci je upraveno zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.).
7. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Ve věci bylo v souladu s § 51 a § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. rozhodnuto bez jednání.
8. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 s.ř.s. soud vycházel při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě.

V.

Rozhodnutí soudu

9. Žaloba je důvodná.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

10. Námitku žalobce týkající se toho, že u něj došlo ke zhoršení zdravotního stavu a v důsledku ke snížení jeho pracovní schopnosti, a z tohoto důvodu není zamítnutí jeho žádosti o změnu stupně invalidního důchodu důvodné, shledal soud důvodnou.
11. Námitka žalobce týkající se osobní neúčasti při posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem není důvodná, neboť právní úprava v ustanovení § 8 a § 16a zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, obligatorně nezakotvuje osobní účast posuzované osoby. V neposlední řadě soud odkazuje na ustanovení § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Daný pokles invalidity je možné určit za pomoci zjišťovací lékařské prohlídky, avšak žádný právní předpis nezakotvuje povinnost takového vyšetření, které by bylo nutné provést za osobní účasti posuzované osoby, k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2012, č. j. 4 Ads 65/2012-21. Výše zmíněné závěry nejsou nijak v rozporu s požadavky judikatury, neboť daný případ se netýká odnětí jednou přiznaného invalidního důchodu, který byl pobírán po dlouhou dobu, a bez náležité kontrolní prohlídky došlo k jeho následnému odebrání na základě pochybení ze strany správního orgánu, viz rozsudek NSS ze dne 28. 11. 2012, č. j. 6 Ads 97/2012-28, bod 29. Dále dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. června 2012 č. j. 6 Ads 1/2012 – 34 se Nejvyšší správní soud „*zaobíral námitkou stěžovatele, že při posuzování zdravotního stavu před OSSZ Teplice nebyl podroben zdravotní prohlídce. K tomu Nejvyšší správní soud odkazuje na § 8 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., zákon o provádění a organizaci sociálního zabezpečení podle kterého OSSZ při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti fyzických osob pro účely invalidity vychází zejména z nálezu ošetřujícího lékaře, popřípadě výsledků funkčních vyšetření a výsledků vlastního vyšetření lékaře, který plní úkoly okresní správy sociálního zabezpečení, a z podkladů stanovených jinými právními předpisy. Obligatorní osobní vyšetření posuzované osoby posudkovým lékařem OSSZ tedy zákon nepředpokládá, jedná se pouze o možnost, již je posudkový lékař oprávněn využít podle své vlastní úvahy.*“ Na projednávanou věc se tedy vztahuje výše zmíněná judikatura a okolnosti daného případu proto nedeklarují pochybení v důsledku neosobní účasti při kontrolní lékařské prohlídce žalobce.
12. K námitkám žalobce týkajícím se nedostatečného posouzení zdravotního stavu a rozporu s lékařskými nálezy odborných lékařů není soud oprávněn se vyjadřovat, protože v této projednávané věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení. Ve správním soudnictví ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnců PK MPSV, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění.
13. V přezkumném řízení soudním jsou k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě ze zákona povolány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Ads 58/2003-75 ze dne 4. 12. 2003, č. 133/2004 Sb. NSS).
14. Soud hodnotí posudek jako každý jiný důkaz v rámci volného hodnocení důkazů [§ 77 odst. 2 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)]. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity ověřuje pouze to, zda je posudek posudkové komise úplný a přesvědčivý (např. rozsudek NSS č. j. 4

Ads 13/2003-54 ze dne 25. 9. 2003, č. 511/2005 Sb. NSS), případně – namítá-li to žalobkyně – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 11/2013-20 ze dne 15. 5. 2013). Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 61/2010-63 ze dne 11. 11. 2010, č. 2240/2011 Sb. NSS).

15. Z těchto důvodů požádal soud PK MPSV – pracoviště v Plzni o vypracování posudku, který byl vypracován po jednání konaném dne 30. 10. 2025 za účasti odborné lékařky z oboru ortopedie, jemuž žalobce nebyl přítomen. Z obsahu tohoto posudku soud mimo jiné zjistil, že k datu vydání napadeného rozhodnutí byl žalobce invalidní dle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, šlo o invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) zákona, neboť šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 70, doba platnosti (lhůta KLP): do 30. 8. 2026, změna ke dni 23. 2. 2025. Žalobce byl posuzován jako klempíř. Dle doložené zdravotní dokumentace byl zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav s negativním dopadem na pracovní schopnost, jehož rozhodující příčinou je recidivující selhání TEP hlezenního kloubu PDK, v kombinace se sekundárním bolestivým syndromem páteře a kardiální komorbiditou (FiSi, opakované dekompenzace TK, st.p. recid. srdečním selháním). Komise uvedla, že oproti posudkovému hodnocení první instance a námitkového řízení přehodnotila stupeň zdravotního postižení a konstatovala, že se jedná o funkční poruchy po operacích (kap XV), postižení končetin (odd. B), endoprotézy na dolních končetinách, endoprotézy kyčelního, kolenního, hlezenního kloubu (pol.8), těžké poruchy s uvolněním jedné nebo obou komponent. nebo s progresí deformace nebo s neúplnou zlomeninou dříku, nebo s úplnou zlomeninou, nebo s recidivující subluxací nebo luxací endoprotézy, nebo s infikovanou endoprotézou, nebo stavy se závažnou pooperační poruchou motorických funkcí na obou dolních končetinách. Míra poklesu pracovní schopnosti byla zhodnocena 70 % dle kapitoly XV, odd. B, položky 8, písmene c), přílohy k vyhlášce č. 3589/2009 Sb., o posuzování invalidity. Daná taxační hodnota zvolena s ohledem na trvání obtíží, všechny komorbidity (zejm. kardiální) a manuálně náročnou profesi posuzovaného, zohledněn byl i jeho věk. Z doložených lékařských nálezů nelze prokázat u ostatních uvedených onemocnění takové závažné funkční postižení, aby byla splněna podmínka pro použití § 3 odst. 1 citované vyhlášky, nebyl ani shledán důvod k použití § 3 odst. 2 a § 4 citované vyhlášky. Celková míra poklesu pracovní schopnosti žalobce činí 70 %. K datu vydání napadeného rozhodnutí (26. 5. 2025) byl zjištěn DNZS ve smyslu ust. § 26 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Žalobce je i nadále invalidní dle § 39 odst. 1 citovaného zákona, nejde již o invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) citovaného zákona, ale o invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) citovaného zákona. Výkon výdělečné činnosti žalobce nevyžaduje zcela mimořádné podmínky dle § 6 vyhlášky o posuzování invalidity. Datum vzniku invalidity III. stupně dne 7. 12. 2020, jak stanoveno původním prvoinstančním zjišťovacím posouzením ve věci invalidity (dáno ortopedickým nálezem). Datum změny stupně invalidity (z III. na I. st.): 8. 2. 2023 (dáno dnem jednání). Datum změny stupně invalidity (z I. na III. st.): 23. 2. 2025 (dáno zprávou ortopeda). Platnost vzhledem k možnosti částečného zlepšení v případě realizace plánované ortopedické operace (artrodézy) stanovena omezeně na 1,5 roku od data změny stupně invalidity, tedy do 30. 8. 2026.
16. Podle § 39 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a jestliže poklesla o nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně. Pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

17. Podle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. V této věci podmínky pro zvýšení míry poklesu pracovní schopnosti nebyly PK MPSV shledány.
18. Podle § 38 písm. a) zákona 155/1999 Sb., o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.
19. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného, jímž došlo k zamítnutí jeho námitek a potvrzení rozhodnutí ČSSZ, kterým byla žalobci zamítnuta žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení jeho zdravotního stavu. Po doručení shora uvedeného posudku PK MPSV ze dne 30. 10. 2025 má soud za prokázané, že k datu 23. 2. 2025, tedy k datu následujícímu po vydání prvostupňového rozhodnutí a předcházejícímu vydání napadeného rozhodnutí žalované, se u žalobce jednalo o invaliditu třetího stupně, a proto je žaloba podaná důvodně. Soud proto napadené rozhodnutí žalované ze dne 26. 5. 2025 rozsudkem zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (výrok I. rozsudku) pro vady řízení (§ 78 odst. 1, 4 s. ř. s.) spočívající v nedostatečném posudkovém zhodnocení zdravotního stavu žalobce, neboť žalovaná si neopatřila ve správním řízení takové důkazy, které by prokázaly skutečný stav věci, jelikož dle citovaného posudku PK MPSV zdravotní stav žalobce ke dni 23. 2. 2025, tedy ke dni předcházejícímu vydání žalobou napadeného rozhodnutí odpovídal třetímu stupni invalidity, když míra poklesu jeho pracovní schopnosti činila 70 %, avšak lékařem OSSZ a lékařem ČSSZ byla přiznána pouze míra poklesu i nadále odpovídající invaliditě prvního stupně.
20. Po právní moci tohoto rozsudku bude žalovaná vycházet ze zjištění, že žalobce byl k datu 23. 2. 2025 dle posudku PK MPSV ze dne 30. 10. 2025 invalidní pro invaliditu třetího stupně, o čemž vydá rozhodnutí, které bude mimo jiné obsahovat i důvod vydání rozhodnutí – změněný stupeň invalidity u žalobce. Vydáním nového rozhodnutí bude realizován tento rozsudek, když rozhodnutí o změně stupně invalidity by byla vydala žalovaná již na základě posouzení zdravotního stavu žalobce v rámci řízení správního orgánu o námitkách. Právním názorem soudu je žalovaná vázána, jak vyplývá z § 78 odst. 5 s. ř. s.

IV.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

Náklady řízení

21. O náhradě nákladů řízení (výrok II. rozsudku) bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s.ř.s. věta první, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšný žalobce, jenž nebyl ve sporu právně zastoupen, nepožadoval náklady řízení, a proto bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň 20. 3. 2026

Mgr. Jaroslava Křivánková v.r.
samosoudkyně